

N:o 7 a.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1889, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjette hufvudtiteln gjorda framställning angående anslag till anordnande af fabriksinspektion.

(2:a U. A.)

Med anledning deraf att Kongl. Maj:t i den till Riksdagen aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof vid punkten 31:o under sjette hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att, för anordnande af fabriksinspektion, på extra stat för år 1890 anvisa ett anslag af 21,000 kronor, anmälde utskottet i punkten 30:o af sitt utlåtande n:o 7, angående regleringen af utgifterna under nämnda hufvudtitel, att utskottet, sedan sig visat, huruvida Kongl. Maj:ts till Riksdagen jemväl aflåtna särskilda proposition (n:o 5), med förslag till förordning om åtgärder för skyddande af arbetares lif och helsa i arbetet, vunne Riksdagens godkännande, komme att afgifva särskildt utlåtande angående berörda anslagsfordran.

Sedan sistnämnda kongl. proposition, enligt hvilken inspektörer skulle förordnas för att tillhandagå näringsidkarne med upplysningar och råd i fråga om åtgärder i nyss omförmälda syfte och för att öfvervaka förordningens efterlefnad, numera blifvit af Riksdagen behandlad, samt Riksdagen dervid rörande ifrågavarande inspektion fattat beslut i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, får utskottet härmed afgifva sitt yttrande öfver ofvan omförmälda i statsverkspropositionen framställda anslagsfordran.

Af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 12 sistlidne januari inhemtas, att föredragande departementschefen i fråga om samma anslagsfordran anført hufvudsakligen följande.

Det vore icke möjligt att på förhand fälla något bestämdt omdöme rörande de arbetskrafter, hvilka kräfdes för fabriksinspektionens behöriga genomförande. Under det i de stora länderna, i England, i Tyska riket, i Österrike, härför finnes anställd en hel mängd af tjänstemän, utgjorde inspektörernas antal i Schweiz tre och i Danmark, der inspektionen liksom i Frankrike ännu hufvudsakligen afsåge endast minderåriges användande i fabriker, två. Af uppgifterna från andra länder kunde man dock icke draga någon slutsats rörande det antal inspektörer, som kunde erfordras här i landet, enär inspektörernas verksamhetsområden i de skilda länderna vore mycket olika samt det derjemte icke vore möjligt att erhålla full visshet rörande det antal industriella rörelser, som i hvarje särskildt land ansetts kunna öfvervakas af en och samme inspektör. På grund häraf och då det för ett definitivt ordnande af fabriksinspektionen måste vara af största vikt å ena sidan, att densamma icke erhöles färre arbetskrafter, än behofvet oundgängligen kräfdes, och å den andra att nya statstjänster icke onödigtvis inrättades, borde man till en början endast provisoriskt anordna inspektionen samt inskränka inspektörernas antal till hvad som med full visshet kunde antagas vara oafvisligen af behofvet påkalladt. Då med hänsyn till vårt lands vidsträckta omfattning samt det stora antal yrken, som enligt den ifrågasatta lagstiftningen skulle vara underkastade inspektion, tre inspektörer syntes vara det minsta antal, som kunde ifrågasättas, hade departementschefen ansett att så många inspektörer borde för år 1890 förordnas. Derest man tillsvidare stannade vid detta antal, kunde det icke heller möta någon svårighet att för inspektörsbefattningarna finna fullt lämpliga personer. Såsom komiteerade och kommerskollegium framhållit, erfordrades dock härför oundgängligen, att inspektörerna blefvo väl aflönade, hvilket i öfrigt äfven vore nödvändigt för att de måtte kunna hållas i ekonomiskt oberoende af annan verksamhet. Deras arvoden borde därför icke sättas lägre än hvad en tredje gradens tjänsteman åtnjöte, 6,400 kronor, hvarjemte de under sina tjänsteresor borde få åtnjuta ersättning för resekostnad och dagtraktamente enligt resereglementets tredje klass. Ytterligare borde ett mindre belopp anslås för aflönande af möjligen nödiga skrifbiträden och andra likartade utgifter, hvilka inspektörerna icke sjelfva borde vidkännas. Det direkta anslag af statsmedel, som för ändamålet erfordrades, hade på grund häraf ansetts böra upptagas till 21,000

kronor. Då institutionen ännu vore i vårt land ny och oförsökt, och inspektörerna, innan man haft tillfälle närmare pröfva deras förmåga att fullgöra sitt värf, icke borde hafva fast anställning utan endast förordnande tills vidare, syntes anslaget böra till en början uppföras å extra stat.

Såsom af departementschefens yttrande framgår, skulle af det för fabriksinspektionens anordning äskade beloppet, 21,000 kronor, 19,200 kronor användas till anställande af tre inspektörer med en aflöning af 6,400 kronor för hvardera, under det att med återstående 1,800 kronor skulle bestridas kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter. Ehuru utskottet delar departementschefens uppfattning derom, att det för erhållande af fullt dugliga personer till ifrågavarande inspektörsbefattningar är af nöden, att dessa blifva väl aflönade, hvilket i öfrigt äfven, på sätt departementschefen anmärkt, torde vara nödvändigt, för att deras innehafvare skulle kunna hållas i ekonomiskt oberoende af annan verksamhet, förefaller det likväl utskottet, som om den af Kongl. Maj:t föreslagna aflöningen för bemälda inspektörer vore allt för hög, helst all erfarenhet saknas, rörande hvilken omfattning inspektionen i tillämpningen kommer att få. Utskottet föreställer sig, att någon svårighet ej torde komma att möta att erhålla fullt lämpliga personer till ifrågavarande befattningar, äfven om aflöningen nedsattes till 5,000 kronor för dem hvardera.

Utskottet, som ej har något att erinra mot det för aflönande af möjligen nödiga skrifbiträden och för andra likartade utgifter afsedda beloppet, får alltså hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen, för anordnande af fabriksinspektion, på extra stat för år 1890 anvisar ett anslag af 16,800 kronor.

Stockholm den 4 maj 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

Af herrar *A. P. Danielson, N. Petersson, J. Jonsson, L. Jönsson, L. O. Larsson, H. Andersson, L. F. Odell, C. J. Petersson, A. G. Anderson, J. A. Andreasson* och *A. Johansson*, hvilka ansett att utskottets yttrande och förslag i detta ämne bort hafva följande lydelse och innehåll:

»Såsom af departementschefens yttrande framgår, skulle af det för fabriksinspektionens anordning äskade beloppet, 21,000 kronor, 19,200 kronor användas till anställande af tre inspektörer med en aflöning af 6,400 kronor för hvardera, under det att med återstående 1,800 kronor skulle bestridas kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter. Ehuru utskottet delar departementschefens uppfattning derom, att det för erhållande af fullt dugliga personer till ifrågavarande inspektörsbefattningar är af nöden, att dessa blifva väl aflönade, hvilket i öfrigt äfven, på sätt departementschefen anmärkt, torde vara nödvändigt för att deras innehafvare skulle kunna hållas i ekonomiskt oberoende af annan verksamhet, förefaller det likväl utskottet, som om den af Kongl. Maj:t föreslagna aflöningen för bemälda inspektörer vore allt för hög, helst all erfarenhet saknas, rörande hvilken omfattning inspektionen i tillämpningen kommer att få. Utskottet föreställer sig, att någon svårighet ej torde komma att möta att erhålla fullt lämpliga personer till ifrågavarande befattningar, äfven om aflöningen nedsattes till 5,000 kronor för dem hvardera.

Enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, skola inspektörerna under sina tjänsteresor komma i åtnjutande af ersättning för resekostnad och dagtraktamente enligt resereglementets tredje klass. Vid sådant förhållande skulle inspektörerna, hvilka en stor del af året torde komma att befinna sig å tjänsteresor — föreställer sig utskottet — komma att bereda sig å berörda resor en icke obetydlig behållning. Då något sådant ej kan vara med reseersättning afsedt, har utskottet ansett, att ifrågavarande inspektörs ersättning för tjänsteresor borde bestämmas i närmare öfverensstämmelse med den verkliga kostnaden för dessa; i hvilket afseende utskottet trots sig böra föreslå, att ersättningen måtte fastställas att utgå enligt resereglementets fjerde klass.

Utskottet, som ej har något att erinra mot det för aflönande af möjligen nödiga skrifbiträden och för andra likartade utgifter afsedda beloppet, får alltså hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen, för anordnande af fabriksinspektion, på extra stat för år 1890 anvisar till aflöning åt tre inspektörer 15,000 kronor, med 5,000 kronor till hvardera, och till bestridande af kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter 1,800 kronor, eller tillhopa 16,800 kronor, samt tillika beslutar, att de ifrågavarande inspektörerna skola åtnjuta ersättning för resekostnad och dagtraktamente enligt fjerde klassen i gällande rese-reglemente.»

Herrar *C. Ifvarsson, J. Andersson* och *A. Peterson* hafva begärt få antecknadt, att de ej deltagit i behandlingen inom utskottet af detta ärende.